

Octavi Monsonís ha publicat el llibre de relats 'Lluna crua' / YOUTUBE / FIRA DEL LLIBRE DE VALÈNCIA



LLUNA CRUA
Octavi Monsonís

Editorial: 3i4.
Paterna, 2017.
Pàgines: 166
Preu: 14,50 euros

Qualitat Monsonís

Ara que el públic lector majoritari s'ha avesat a llegir com qui veu una pel·lícula i que un altre –el que fa de la lectura la seva targeta de presentació als salons literaris del modern mercat de Calaf digital– ha passat de llegir d'esquerra a dreta a fer-ho en diagonal, la proposta literària que passarà a la història com l'avantguarda del que havia de venir té, en Octavi Monsonís, un d'aquells autors que en els llibres dels grans corrents apareixen en les notes a peu de pàgina amb un gran respecte.

Posem que el segle XXI hagués començat amb l'autoficció com l'evolució de la narrativa del jo del XX, en què hauria arrelat una manera de relatar la història amb una mescla de veus i de focalitzacions que la contextualitzarien com un calidoscopi; i posem que aquella autoficció hagués retrobat, en el procés de *fabular*, l'estratègia de confondre la realitat de l'autor amb la d'un narrador adés testimoni, adés protagonista –algunes vegades particip i d'altres no– de la història que relata. L'aparença de versemblança hauria acabat sent, doncs, en les primers dècades del segle, el tret comú d'un conjunt d'experiències personals transmises al lector com una epopeia compartida. En aquesta personalització èpica hi ha el comú denominador de la memòria col·lectiva.

En aquesta *Lluna crua* l'escenari compartit és el franquisme, des dels afusellaments d'extermini ideològic d'havent passat la guerra fins al *desarrollismo* de l'emigració, dels utilitaris 600 i del turisme. Són 12 relats dividits en dues parts subtítolades *Les primeres lliçons* i *Les eleccions efectives*, més una tercera, *Les permanències insostenibles*, que té un relat únic que fa de colofó o d'epíleg i nua el paisatge sociolò-



gic de la dotzena d'històries precedents amb la continuació de l'essència criminal del règim feixista en el règim jurídic de la transició (i d'encara ara, si m'ho permeten).

Estructuralment, els elements anecdòtics que s'entrecreuen d'un relat a un altre, directament o per referències, serien un simple fill del seu segle si prenguéssim aquestes relacions intertextuals a la manera de les que ja trobàvem en els relats d'Eduard Màrquez (*L'eloqüència del franc-tirador*, 1998), de Sergi Pàmies (*L'últim llibre de Sergi Pàmies*, 2000), de Quim Monzó (*El millor dels mons*, 2001), de Jordi Puntí (*Animals tristos*, 2002) i de Lluís Muntada (*Canvi d'agulles*, 2003), per citar-ne, sense intenció exhaustiva ni ànim

excloent, només alguns que ja apuntaven aquella tendència.

I dic un simple fill perquè l'embigat d'elements textuals que en aquells llibres de principis de segle protegia els relats d'una lectura d'aplec temàtic, en aquest de Monsonís es transforma en el mallat que el fonamenta. Desfaig la metàfora: allò que uneix els 13 relats en un sol discurs no són els elements intertextuals de personatges o paisatges o experiències comunes en plena opressió franquista; ni tampoc és el progrés com un viatge iniciàtic tenint en compte que els primers relats es contextualitzen a l'escola, després a les primeres experiències amoroses, a la descoberta de la lluita clandestina, a la presa de compromís i a la decepció... amb homenatges sentits als que trencaven la repressió moral i política de l'època (el del pare d'un homosexual i els dels joves lluitadors Miquel Grau, Valentín González i Guillem Agulló són admirables), no. Allò que estructura el discurs dels diversos relats de *Lluna crua* és l'estil Monsonís, que ja trobà-

vem en els seus dos llibres anteriors: oracions que acceleren o disminueixen el *tempo* narratiu amb la flexibilitat de la sintaxi, preferentment amb l'ús de la coordinació i la juxtaposició desacomplexades. És una solució que li permet superposar en un mateix paràgraf veus i focalitzacions distintes. Ho fa sense guions de diàlegs, sense cometes, en un narrar continu que encanta, que subjuga el lector més al plaer de la lectura que no pas al descobriment de cap misteri, per ximple o transcendent que la pretensió (i la confusió) literària del moment ens vulgui vendre. I si més no, val la pena perquè, de retalles de la resistència a la submissió dels joves de poble que van fer l'esclat a la vida en ple franquisme sociològic, no en tenim pas tants. *

Dues fugides del turisme global

La menys italiana de les ciutats italianes, a tocar d'Eslovènia i Croàcia, va ser durant molts anys l'única sortida a mar de l'imperi austrohongarès tot i que avui hagi perdut puntada i la ciutat visqui fora de les rutes fressades. Trieste és un no-lloc. Ara bé, justament pel fet de ser-ho, ha atret sovint artistes i escriptors com el gal·lès Jan Morris, que la va conèixer per primera vegada a finals de la Segona Guerra Mundial, quan formava part de l'exèrcit britànic, encara es deia James (més endavant es faria un canvi de sexe) i va quedar atrapat per la seva "dolça melancolia" fins al punt de convertir-la en un destí recurrent en els seus viatges.

A Trieste o el sentit de ninguna parte Jan Morris descriu el passat i el present d'una "ciutat d'exilis, melancòlica i introvertida" mitjançant un relat delicat i intel·ligent que combina passejades pels carrers, els molls, els palaus, les places i els cafès (si heu passejat per Trieste segur que en recordeu lolor

de bon cafè) amb reflexions sobre la identitat dels països i quin sentit té l'Europa actual. Autora d'obres imperdibles com ara *l'enigma* i *La coronació de l'Everest*, Morris és des de fa anys una autora única, culta, fora de modes i amb una sensibilitat extrema. Per això no és estrany que en part d'aquest volum de maduresa, analític i sentimental, que havia de ser l'últim (per sort no ha estat així), rememori les vivències d'escriptors com James Joyce i Italo Svevo, el diplomàtic Richard Burton, el compositor Gustav Mahler i el neuròleg Sigmund Freud en aquesta capital del no-res, i que ho remati amb el millor final dels últims tres-cents llibres de viatges que he llegit.